

Judikatūras krājums

Lieta C-502/19

Kriminālprocess

pret

Oriol Junqueras Vies

(Tribunal Supremo lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Tiesas (virspalāta) 2019. gada 19. decembra spriedums

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Paātrinātā tiesvedība – Institucionālās tiesības – Eiropas Savienības pilsonis, kas, kriminālprocesa ietvaros būdams apcietinājumā, tika ievēlēts Eiropas Parlamentā – LES 14. pants – Jēdziens “Eiropas Parlamenta loceklis” – LESD 343. pants – Imunitātes, kas vajadzīgas, lai pildītu Savienības misiju – Protokols (Nr. 7) par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā – 9. pants – Eiropas Parlamenta deputātu imunitātes – Imunitāte ceļojot – Imunitāte sesiju laikā – Dažādo imunitāšu piemērojamība *ratione personae*, *ratione temporis* un *ratione materiae* – Eiropas Parlamenta veikta imunitātes atcelšana – Valsts tiesas lūgums atcelt imunitāti – Akts par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlšanu vispārējās tiesās vēlēšanās – 5. pants – Mandāts – 8. pants – Vēlēšanu process – 12. pants – Eiropas Parlamenta deputātu pilnvaru pārbaude pēc vēlēšanas rezultātu oficiālas izziņošanas – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 39. panta 2. punkts – Eiropas Parlamenta deputātu ievēlšana vispārējās tiesās vēlēšanās brīvā un aizklātā balsojumā – Tiesības tikt ievēlētam

1. *Prejudiciāli jautājumi – Paātrināta prejudiciāla nolēmuma tiesvedība – Nosacījumi – Apstākļi, kas pamato ātru izskatīšanu – Lūgums veikt interpretāciju, kas ir iesniegts saistībā ar sūdzību jautājumā par to, vai ir pamatots lēmums, ar kuru ir atteikts atcelt apcietinājumu – Šīs tiesvedības piemērošanas pieļaujamība (Tiesas statūtu 23.a pants un Tiesas Reglamenta 105. panta 1. punkts)*

(skat. 43.–45. punktu)

2. *Prejudiciāli jautājumi – Pieņemamība – Ierobežojumi – Acīmredzami neatbilstoši jautājumi un hipotētiski jautājumi, kuri uzdoti kontekstā, kas neļauj sniegt noderīgu atbildi – Pamatlieta par apcietinājumu – Notiesājošs spriedums, kas taisīts pēc lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu – Ietekmes neesamība (LESD 267. pants)*

(skat. 51.–59. punktu)

3. *Eiropas Savienības privilēģijas un imunitāte – Eiropas Parlamenta deputāti – Jēdziens – Statuss, kas iegūts rezultātu oficiālas izziņošanas rezultātā un brīdī*
(LESD 343. pants; Akta par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlšanu vispārējās tiešās vēlēšanās 6. pants un Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā 9. pants)
- (skat. 62., 71. un 75.–77. punktu)
4. *Eiropas Parlaments – Vēlēšanas – Dalībvalstu kompetence – Vēlēšanu process un vēlēšanu rezultātu oficiāla izziņošana – Ierobežojumi*
(LES 2. pants, 10. panta 1. punkts un 14. panta 3. punkts; LESD 223. panta 1. punkts un Akta par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlšanu vispārējās tiešās vēlēšanās 8. un 12. pants)
- (skat. 63.–69. punktu)
5. *Eiropas Savienības privilēģijas un imunitāte – Eiropas Parlamenta deputāti – Imunitāte sesiju laikā – Imunitāte, kas ir saistīta ar deputāta statusu – Piemērojamība racione temporis – Imunitāte, kas ir piemērojama Eiropas Parlamenta sesiju un leģislatūras perioda sasaukuma deputātu mandāta laikā*
(Akta par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlšanu vispārējās tiešās vēlēšanās 6. pants un Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā 9. panta pirmā daļa)
- (skat. 74., 77. un 78. punktu)
6. *Eiropas Savienības privilēģijas un imunitāte – Eiropas Parlamenta deputāti – Imunitāte ceļojot – Imunitāte, kas ir saistīta ar deputāta statusu – Piemērojamība racione temporis – Imunitāte, kas ir piemērojama kopš vēlēšanu rezultātu izziņošanas*
(Akta par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlšanu vispārējās tiešās vēlēšanās 6. pants un Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā 9. panta otrā daļa)
- (skat. 79.–81. un 85.–87. punktu)
7. *Eiropas Savienības privilēģijas un imunitāte – Eiropas Parlamenta deputāti – Imunitāte ceļojot – Piemērojamība racione materiae – Piedalīšanās Eiropas Parlamenta konstitutīvajā sanāksmē – Iekļaušana – Apcietinājums, kas noteikts pirms vēlēšanu rezultātu oficiālas izziņošanas – Turpināšana pakārtoti lūgumam atcelt imunitāti*
(Akta par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlšanu vispārējās tiešās vēlēšanās 6. pants un Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā 9. panta otrā un trešā daļa)
- (skat. 87.–92. punktu)

Rezumējums

Persona, kas ir ievēlēta Eiropas Parlamentā, iegūst šīs iestādes deputāta statusu līdz ar rezultātu oficiālu izziņošanu un kopš tā brīža bauda ar šo statusu saistītās imunitātes

Prejudiciālā nolēmuma lietas spriedumā *Junqueras Vies* (C-502/19), kas pasludināts 2019. gada 19. decembrī, Tiesa virspalātas sastāvā precizēja Eiropas Parlamenta deputātiem piešķirto imunitāšu¹ piemērojamību *ratione personae*, *ratione temporis* un *ratione materiae*.

Šajā lietā *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) Tiesai uzdeva vairākus prejudiciālos jautājumus par Protokola 9. panta interpretāciju. Šie jautājumi tika uzdoti saistībā ar sūdzību, ko kāds 2019. gada 26. maija vēlēšanās Eiropas Parlamentā ievēlēts politiķis bija iesniedzis par rīkojumu, ar kuru tika atteikts viņam piešķirt ārkārtas atļauju pamest ieslodzījuma vietu. Pirms šīm vēlēšanām ieinteresētā persona bija apcietinājumā saistībā ar kriminālprocesu, kas pret viņu bija ierosināts sakarā ar viņa dalību Katalonijas autonomajā kopienā 2017. gada 1. oktobrī notikušā pašnoteikšanās referendumā rīkošanā. Iepriekš minēto atļauju viņš bija lūdzis tālab, lai varētu nokārtot kādu saskaņā ar Spānijas tiesībām pēc vēlēšanu rezultātu izziņošanas kārtojamu formalitāti, proti, dot zvērestu vai solījumu Centrālajai vēlēšanu komisijai ievērot Spānijas Konstitūciju un pēc tam ierasties Eiropas Parlamentā, lai piedalītos tās jaunā leģislatūras perioda sasaukuma konstitutīvajā sanāksmē. Pēc tam, kad *Tribunal Supremo* bija vērsusies Tiesā, tā 2019. gada 14. oktobrī piesprieda ieinteresētajai personai brīvības atņemšanu uz trīspadsmit gadiem, kā arī uz tādu pašu laiku atņēma pilsoniskās tiesības ieņemt publiskus amatus vai pildīt to pienākumus.

Tiesa nosprieda, pirmām kārtām, ka persona, kas ir ievēlēta Eiropas Parlamentā, iegūst Parlamenta deputāta statusu vēlēšanu rezultātu izsludināšanas rezultātā un brīdī un tādējādi bauda Protokola 9. pantā garantētās imunitātes.

Šajā ziņā Tiesa noteica, ka, lai arī vēlēšanu procesu un to rezultātu izziņošanu saskaņā ar 1976. gada Vēlēšanu akta² 8. un 12. pantu principā reglamentē dalībvalstu tiesību akti, Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšana vispārējās tiesās vēlēšanās brīvā un aizklātā balsojumā³ atspoguļo konstitucionālo pārstāvības demokrātijas principu, kura tvērums ir noteikts pašās Savienības tiesībās. Taču no Līgumiem un 1976. gada Vēlēšanu akta izriet, ka Eiropas Parlamenta deputāta statuss izriet jau no attiecīgās personas ievēlēšanas vien un šī persona to iegūst, dalībvalstīm oficiāli izziņojot rezultātus. Turklāt no LESD 343. panta izriet, ka Savienībai – un tātad tās iestādēm, kā arī to locekļiem – ir jābauda savu uzdevumu izpildei vajadzīgās imunitātes.

Otrām kārtām, Tiesa nosprieda, ka personas, kas – kā *O. Junqueras Vies* – ir ievēlētas par Eiropas Parlamenta deputātiem, kopš rezultātu izziņošanas bauda imunitāti ceļojot, kura ir saistīta ar tām piemītošo deputāta statusu un paredzēta Protokola 9. panta otrajā daļā. Šīs imunitātes mērķis ir ļaut tām tostarp ierasties un piedalīties Eiropas Parlamenta jaunā leģislatūras perioda sasaukuma konstitutīvajā sanāksmē. Proti, atšķirībā no šīs normas pirmajā daļā paredzētās imunitātes sesiju

¹ Imunitātes, kas paredzētas LESD 343. pantā un Protokola (Nr. 7) par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā (OV 2012, C 326, 266. lpp.) (turpmāk tekstā – “Protokols”) 9. pantā.

² Akts par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlēšanu vispārējās tiesās vēlēšanās, kurš pievienots Padomes 1976. gada 20. septembra Lēmumam 76/787/EOTK, EEK, Euratom (OV 1976, L 278, 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes 2002. gada 25. jūnija un 2002. gada 23. septembra Lēmumu 2002/772/EK, Euratom (OV 2002, L 283, 1. lpp.).

³ LES 14. panta 3. punkts.

laikā, kuru deputāti bauda tikai kopš šīs konstitutīvās sanāksmes sākuma un visā Eiropas Parlamenta sesiju laikā, imunitāte ceļojot aptver viņu braucienus uz vietu, kur notiek Eiropas Parlamenta sanāksmes, ieskaitot tā pirmo sanākumi.

Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka ar šajā Protokolā paredzētajām imunitātēm sasniedzamais mērķis ir nodrošināt iestāžu pareizas darbības un neatkarības aizsardzību. Šajā kontekstā, šā Protokola 9. panta otrajā daļā paredzētā imunitāte ceļojot padara iedarbīgas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 39. panta 2. punktā garantētās tiesības tikt ievēlētām, ļaujot ikvienam deputātam, līdzko viņš ir pasludināts par ievēlētu un neatkarīgi no tā, vai viņš ir vai nav nokārtojis dalībvalsts tiesībās iespējami paredzētās formalitātes, piedalīties Eiropas Parlamenta konstitutīvajā sanāksmē, nekādi netiekot aizkavētam ceļā.

Visbeidzot un trešām kārtām, Tiesa nosprieda, ka ikvienam Eiropas Parlamenta deputātam garantētā imunitāte ceļojot prasa atcelt apcietinājumu, kas viņam piemērots pirms viņa ievēlēšanas izziņošanas, lai viņš varētu ierasties Eiropas Parlamentā un piedalīties tā konstitutīvajā sanāksmē. Līdz ar to, ja kompetentā valsts tiesa atzitu par nepieciešamu turpināt šā pasākuma piemērošanu, tai visdrīzākajā laikā ir jādūdz Eiropas Parlamentam šo imunitāti atcelt, pamatojoties uz Protokola 9. panta trešo daļu.